

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

اصرار آمریکا بر ارتکاب جنایات جنگی

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

پژوهشگر: مرتضی هوشیار

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

□ مقدمه	۱
الف / نقض حقوق بر جنگ (ممنوعیت بکارگیری سلاح‌های ممنوعه) از سوی آمریکا	۲
۱/ عملکرد دولت آمریکا در بکارگیری سلاح های شیمیایی:	۲
تخلیه ۲۰ میلیون گالن ماده شیمیایی توسط ارتش آمریکا بر سر مردم ویتنام در سال‌های ۱۹۶۲ تا ۱۹۷۱	۲
حمله شیمیایی ارتش آمریکا به شهروندان عراقی در سال ۲۰۰۴	۳
آزمایش سلاح شیمیایی توسط ارتش آمریکا بر روی ساکنان سیاهپوست و فقیر "سنت لوئیس" در دهه ۱۹۵۰	۳
۲/ عملکرد دولت آمریکا در بکارگیری اورانیوم ضعیف شده و مواد آتش زا	۳
حمله ارتش آمریکا به صدها هزار شهروند ژاپنی با بمب‌های آتش زا در سال‌های ۱۹۴۴ و ۱۹۴۵	۳
استفاده از اورانیوم ضعیف شده علیه مردم عراق در اشغال این کشور در سال ۲۰۰۳	۴
استفاده آمریکا از بمب‌های خوشه ای و شیمیایی در افغانستان	۴
ب/ نقض حقوق در جنگ (ممنوعیت اقدامات ضد بشری علیه افراد در جنگ) از سوی آمریکا	۵
هدف قرار دادن غیر نظامیان در جنگ	۵
یک : کشتار غیر نظامیان در عراق و سوریه	۵
دو: کشتار غیر نظامیان در افغانستان	۵
سه: کشتار غیر نظامیان در سیسیل ایتالیا	۶
چهار: کشتار غیر نظامیان در ویتنام	۶
پنج : کشتار غیر نظامیان در کره	۶
کشتار اسیران جنگی	۶
شکنجه و آزار اسیران جنگی	۶
یک: شکنجه و آزار زندانیان در ابوغریب	۶
دو: شکنجه و آزار زندانیان در بگرام	۷
سه : شکنجه و آزار زندانیان در گوآتنامو	۸
۳/ مستندات حقوقی	۱۰
الف:مستندات ممنوعیت اقدامات ضدبشری در جنگ	۱۰
ب:مستندات حقوقی حمایت افراد در جنگ	۱۰
□ سخن آخر:	۱۱
□ منابع:	۱۱

اصول و موازین حقوق بین‌المللی بشر امروزه جزو مباحث پایه‌ای و مهمی است که به انسان‌ها مربوط می‌شود. این حقوق در یک تقسیم بندی کلی و معروف به «حقوق در جنگ» و «حقوق بر جنگ» قسمت می‌شود. «حقوق در جنگ» که به حقوق افراد در جنگ اعم از نظامیان و غیر نظامیان مربوط می‌شود حقوق اولیه و ذاتی انسان‌ها در شرایط جنگی را بر شمرده و خواهان حفظ و رعایت آن‌ها می‌شود. این حقوق به حقوق بین‌المللی بشردوستانه (موضوع کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو ۱۹۴۹ و پروتکل‌های الحاقی مربوطه) نیز معروف است. در حالی که بر اساس موازین و اصولی دیگر؛ محدودیت‌هایی بر جنگ بار می‌شود، یعنی اینکه در جنگ نمی‌توان بدون محدودیت از هر نوع سلاحی استفاده کرد و .. حقوق یادشده به «حقوق بر جنگ» (موضوع کنفرانس صلح لاهه ۱۹۰۷) نیز معروف است. اما واقعیت این است که حقوق یادشده در برهه‌هایی از تاریخ و به بهانه‌های مختلف از سوی کشورهای قدرتمند به ویژه آمریکا در سطح گسترده‌ای نقض شده است. در نوشتار زیر تلاش شده است موارد نقض فاحش این دو حق از سوی آمریکا با ارائه دسته بندی و مستندات در اختیار پژوهشگران حوزه بین‌الملل قرار گیرد.

الف / نقض حقوق بر جنگ (ممنوعیت به کارگیری سلاح‌های ممنوعه) از سوی آمریکا

مقوله جنگ مقوله‌ای است انسانی ولی ناهنجار و ناخوشایند، لذا جامعه جهانی برای کاستن از تبعات منفی این رخداد مهم برایش محدودیت‌های متعدد وضع کرده است. بر این اساس جامعه جهانی چندین نوبت و در قالب نشست‌های بین‌المللی تلاش کرده این مقوله را هر چه بیشتر مقید و محدود نماید. یکی از مهمترین تلاش‌های یادشده؛ برگزاری کنفرانس صلح لاهه است. بر این اساس در جنگ نمی‌توان بدون محدودیت از هر نوع سلاحی استفاده کرد. "سلاح‌های شیمیایی، بمب‌های آتشزا، سلاح‌های انفجاری نامتعارف و بیولوژیک" تنها نمونه‌های معدودی از این سلاح‌های ممنوعه هستند. اما واقعیت این است که دولت آمریکا در برهه‌هایی از تاریخ و به بهانه‌های مختلف این تسلیحات ممنوعه را به کار گرفته است. در ذیل تنها چند نمونه از جدیدترین سوابق به‌کارگیری این تسلیحات ممنوعه به اطلاع می‌رسد:

۱/ عملکرد دولت آمریکا در به‌کارگیری سلاح‌های شیمیایی:

امحاء و نابود سازی تسلیحات شیمیایی یکی از آرزوهای بزرگ جامعه جهانی است. برای رسیدن به این مقصود ارزشمند کوشش‌های فراوانی انجام شده اما دولت آمریکا نه تنها نسبت به امحاء سلاح‌های شیمیایی خود اقدام نکرده است، بلکه با خلق واژه‌های غیرمرتبط با تعهدات جهانی مبنی بر محدود سازی این سلاح‌های خطرناک، همچنان به تقابل و قیحانه خود با جامعه بشری ادامه می‌دهد.^۱ کشورهای عضو کنوانسیون منع سلاح‌های شیمیایی - در سال‌های ۲۰۱۰ میلادی - با تاکید بر این که امحاء سلاح‌های شیمیایی از اهداف اساسی کنوانسیون منع سلاح‌های شیمیایی است، از اینکه کشورهای دارنده این گونه سلاح‌ها اعلام کرده‌اند که امکان عمل به تعهدات خود در انهدام سلاح‌های شیمیایی در مهلت نهایی آن را ندارند، ابراز نگرانی کرده و از کشورهای آمریکا و روسیه به عنوان اصلی ترین دارندگان این گونه سلاح‌ها خواستند بر تعهد خود در چارچوب این کنوانسیون برای عمل به ضرب الاجل قانونی کنوانسیون برای نابودی کامل این سلاح‌ها تا تاریخ نهایی تعیین شده از سوی سازمان منع سلاح‌های شیمیایی (OPCW) پایبند باشند. در ذیل تنها به چند نمونه از به‌کارگیری سلاح‌های شیمیایی از سوی ارتش آمریکا اشاره می‌شود:

* تخليه ۲۰ ميليون گالن ماده شيميائي توسط ارتش آمریکا بر سر مردم ویتنام در سال‌های ۱۹۶۲ تا ۱۹۷۱

طی جنگ ویتنام، ارتش آمریکا بیش از ۲۰ میلیون گالن ماده شیمیایی شامل عاملی نارنجی رنگ و بسیار سمی را بر روی جنگل‌ها و مزارع این کشور و برخی کشورهای همسایه آن به‌صورت اسپری منتشر کرد. بر اثر این اقدام تمامی ذخایر غذایی ویتنام نابود و اکولوژی این کشور نیز به‌طور کامل تخریب شد. همچنین صدها هزار شهروند بی‌گناه نیز جان خود را از دست دادند. بر اساس گزارش دولت ویتنام در اثر یک دهه حملات شیمیایی آمریکا در این کشور بیش از ۴۰۰ هزار شهروند ویتنامی کشته یا معلول شدند، ۵۰۰ هزار نوزاد با نقایص مادرزادی به دنیا آمدند و بیش از دو میلیون نفر نیز به بیماری سرطان و سایر بیماری‌های سخت ناشی از استنشاق مواد شیمیایی مبتلا شدند. در سال ۲۰۱۲، صلیب سرخ اعلام کرد یک میلیون ویتنامی دارای ناتوانی‌ها یا بیماری‌های ناشی از "عامل پرتقالي" (یکی از انواع مواد شیمیایی به‌کار رفته از سوی آمریکا) می‌باشند.^۲

^۱ روزنامه رسالت ۹۰/۰۹/۰۹

^۲ باشگاه خبرنگاران جوان ۹۲/۰۶/۱۷

* حمله شیمیایی ارتش آمریکا به شهروندان عراقی در سال ۲۰۰۴ *

در سال ۲۰۰۴ خبرنگارانی که به همراه ارتش آمریکا برای مخابره اخبار تجاوز نظامی واشنگتن به خاک عراق به این کشور اعزام شده بودند، گزارش دادند که ارتش آمریکا از "فسفر سفید" در شهر فلوجه استفاده کرده است. ارتش آمریکا ابتدا این موضوع را انکار کرد و مدعی شد از فسفر سفید برای ایجاد پرده دودی و روشن شدن اهداف خود استفاده کرده است. اما پس از مدتی پذیرفت که از مواد شیمیایی فرار به عنوان ماده آتش زا در فلوجه استفاده کرده است. همزمان تلویزیون دولتی ایتالیا (RAI) نیز مستندی را با نام "فلوجه؛ قتل عامی پنهان" به همراه تصاویر و فیلم‌های وحشتناک از قربانیان ساکن فلوجه پخش کرد که در آن شاهدان عینی - بازماندگان این حملات شیمیایی و تعدادی از سربازان آمریکایی مستقر در عراق - اظهار داشتند که چگونه نیروهای دولتی آمریکا حجم گسترده‌ای از مواد شیمیایی حاوی فسفر سفید را بر سر هزاران زن و کودک عراقی ریختند.

* آزمایش سلاح شیمیایی توسط ارتش آمریکا بر روی ساکنان سیاه‌پوست و فقیر "سنت لوئیس" در دهه ۱۹۵۰ *

شهر "سنت لوئیس" پس از کانزاس سیتی دومین شهر بزرگ ایالت میزوری در آمریکا است. در اوایل دهه ۱۹۵۰، ارتش آمریکا موتورهای را بر روی پشت بام منازل شهر "سنت لوئیس" که غالباً افراد سیاه‌پوست و فقیر بودند، نصب کرد که گازهایی را در هوا پخش می‌کرد. بیش از ۷۰ درصد ساکنان این شهر کودکان زیر ۱۲ سال بودند. دولت آمریکا به ساکنین مناطق این شهر اعلام کرد که این موتورها و موادی که از آنها متصاعد می‌شود به منظور ایجاد پرده دودی در راستای محافظت از شهر در برابر حملات روسیه است اما در حقیقت این موتورها حجم گسترده‌ای از ریزپودرهای حاوی "روی سولفید کادمیوم" را در هوای این شهر پمپاژ می‌کرد. دولت آمریکا در ابتدا پذیرفت که یکی از عناصر درجه دو شیمیایی در این پودر منتشر شده وجود دارد اما اینکه این ماده رادیاواکتیو بوده یا نه، به‌طور محرمانه و سری باقی ماند. البته این موضوع بدون اعلام واشنگتن نیز به‌خوبی اثبات گردید چراکه تعداد زیادی از ساکنین این مناطق در سال‌های بعد به انواع سرطان‌های حاد و پیشرفته مبتلا شدند.

۲/ عملکرد دولت آمریکا در به‌کارگیری اورانیوم ضعیف شده و مواد آتش‌زا:

* حمله ارتش آمریکا به صدها هزار شهروند ژاپنی با بمب‌های آتش‌زا در سال‌های ۱۹۴۴ و ۱۹۴۵ *

"سلاح آتش‌زا" ماده‌ای ژل مانند و چسبنده است که به‌عنوان یکی از ابزارآلات نظامی برای ترور و کشتار در ارتش آمریکا مورد استفاده قرار می‌گیرد. در سال ۱۹۸۰ سازمان ملل متحد اعلام کرد استفاده از این سلاح شیمیایی خطرناک علیه غیرنظامیان، جنایت جنگی محسوب می‌شود. این در حالی است که ارتش آمریکا از همین روش در جنگ جهانی دوم علیه مردم ژاپن استفاده کرد که بر اثر آن ۱۰۰ هزار نفر دچار سوختگی با درجات شدید شدند، میلیون‌ها نفر هم آسیب‌های مختلف جدی دیدند و بیش از یک میلیون نفر از محل زندگی خود آواره و بی‌خانمان شدند. اما داستان دهشتناک به‌کارگیری بمب آتش‌زای ناپالم از سوی آمریکا به اینجا ختم نمی‌شود. ارتش آمریکا این بمب را در ۱۷ جولای ۱۹۴۴ به وسیله هواپیماهای ۳۸P- خود در ویتنام استفاده کرد و ...^۱

^۱ باشگاه خبرنگاران جوان ۹۲/۰۶/۱۷

* استفاده از اورانیوم ضعیف شده علیه مردم عراق در اشغال این کشور در سال ۲۰۰۳ *

«اورانیوم ضعیف شده» یکی از محصولات بسیار سمی از رادیواکتیو زباله‌های هسته‌ای است که یکی از سلاح و مهمات مهم و اصلی محسوب می‌شود. ارتش آمریکا از این تسلیحات در اشغال عراق در سطح وسیعی استفاده کرد. در اثر به‌کارگیری این سلاح بیش از نیمی از نوزادانی که در سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۰ در فلوجه متولد شده‌اند دارای نقائص عجیب و وحشتناک مادرزادی هستند. برخی از این نقائص شبیه به نوزادانی است که پس از آزمایش هسته‌ای در منطقه اقیانوس آرام در آن منطقه متولد شدند. انواع سرطان‌ها و مرگ و میر میان کودکان و نوزادان نیز در عراق به شدت افزایش داشته است. به گفته «کریستوفر باسبی»، دبیر علمی کمیته اروپایی خطرات رادیواکتیوی: این گونه سلاح‌های شیمیایی موجب تخریب کامل یکپارچگی ژنتیکی جمعیت در عراق شده است. فلوجه در عراق دارای بالاترین نرخ صدمات و تخریب‌های ژنتیکی ناشی از کاربرد سلاح شیمیایی در کل جهان است. گزارش‌های دیگری حکایت از این دارد که استان الانبار عراق دارای بالاترین آمار ابتلا به سرطان است.

الانبار استانی است که ساکنان آن همچنان از اثرات این سلاح‌ها که از سوی نیروهای آمریکایی در زمان جنگ عراق استفاده شده، رنج می‌برند. علت افزایش نسبت این بیماری‌ها (انواع سرطان‌ها) تشعشاتی است که از سلاح‌های ممنوعه و گشوده آمریکایی ساطع شده است.

* استفاده آمریکا از بمب‌های خوشه‌ای و شیمیایی در افغانستان:

نیروهای آمریکایی نه تنها قوانین ممنوعیت استفاده از «بمب‌های خوشه‌ای» را رعایت نمی‌کنند، بلکه قانون جنگی خود در خصوص ممنوعیت کشتار مردم بی‌گناه و بمباران روستاها را نیز به طور کامل رعایت نمی‌کنند.^۱ نیروهای تحت امر آمریکا از آغاز تهاجم این کشور به افغانستان در سال ۲۰۰۱ تا کنون از مهمات خوشه‌ای استفاده کرده که این بمب‌ها موجب کشتار تعداد زیادی از غیرنظامیان و تخریب اموال شده است. بر اساس این گزارش علاوه بر غیرنظامیانی که در جریان حملات آمریکا قربانی چنین بمب‌هایی می‌شوند، شماری دیگری از افراد نیز در اثر انفجار بمب‌های خوشه‌ای عمل نکرده که از حملات هوایی به جا مانده‌اند، جان خود را از دست می‌دهند.^۲

^۱ پایگاه اینترنتی مشرق

^۲ باشگاه خبرنگاران جوان

ب/ نقض حقوق در جنگ (ممنوعیت اقدامات ضد بشری علیه افراد در جنگ) از سوی آمریکا

کنوانسیون ژنو یا پیمان ژنو، پیمانی است که بین کشورهای امضا کننده بسته شده است و مهم‌ترین مستند حقوق بین‌الملل بشردوستانه است. کنوانسیون ژنو مفادی را برای زمان جنگ وضع کرده است که از افرادی که درگیر در جنگ نیستند حفاظت و حمایت می‌کند. با وجود این موازین و اصول جهانی حقوق بین‌الملل واقعیت این است که دولت آمریکا یکی از مهم‌ترین ناقضان این موازین است. در ادامه تلاش شده مواردی از این نقض در قالب دسته بندی و مستند ارائه شود.

* هدف قرار دادن غیر نظامیان در جنگ

* یک: کشتار غیر نظامیان در عراق و سوریه

آمریکا به کشتن بیش از هزار غیرنظامی در جنگ سوریه و عراق اعتراف کرده است. دولت آمریکا اعتراف کرده که از سال ۲۰۱۴ و آغاز مبارزه با اعضای گروه تروریستی داعش ۱۳۰۰ غیر نظامی را در حملات جنگنده‌های خود به عراق و سوریه کشته است. این در حالی است که تعداد غیرنظامیان کشته شده در حملات جنگنده‌های آمریکایی به عراق و سوریه به مراتب بیشتر از این آمار است. در همین رابطه سازمان غیردولتی Airwars (جنگ‌های هوایی) که قربانیان حملات هوایی در سراسر جهان را رصد می‌کند، اعلام کرده که در حملات جنگنده‌های آمریکایی به عراق و سوریه در طرح مبارزه با داعش، دست کم هفت هزار و ۹۰۰ شهروند عراقی و سوری کشته شده‌اند.^۱ پل پیلار نویسنده و پژوهشگر سیاسی آمریکایی نیز به صراحت می‌گوید: آمریکا بیشتر از آنچه می‌گوید آدم می‌کشد. بر اساس مقایسه تحقیقات گذشته سازمان‌های خصوصی و اطلاعات عمومی منتشر شده، می‌شد حدس زد که چنین اختلافی وجود داشته باشد. نتیجه آن که تعداد تلفات، بسیار بالاتر از آنچه ارتش آمریکا اعلام کرد، بوده است.^۲

* دو: کشتار غیر نظامیان در افغانستان

اما اوضاع در افغانستان شاید به مراتب بدتر باشد. براساس گزارش‌های سازمان‌های حقوق بشری بین‌المللی و نهادهای مدنی در افغانستان، از زمان اشغال این کشور توسط آمریکا در ماه اکتبر سال ۲۰۰۱ تاکنون هزاران غیرنظامی کشته و ده‌ها هزار نفر دیگر زخمی شده‌اند. اما وضعیت بغرنج افغانستان به این جا ختم نمی‌شود. بدین صورت که پس از روی کار آمدن دولت دونالد ترامپ و اعلام راهبرد جدید واشنگتن در افغانستان، حملات هوایی پنتاگون در این کشور دو برابر شده است. جنگ و حملات هوایی نیروهای ائتلاف بین‌المللی به رهبری آمریکا به افغانستان به دنبال حادثه ۱۱ سپتامبر سال ۲۰۰۱ و متعاقب آن، و سقوط حکومت طالبان را می‌توان «طولانی‌ترین جنگ بدون وقفه» تاریخ آمریکا دانست. بر این اساس ده‌ها هزار غیرنظامی از زمان آغاز حملات هوایی آمریکا در سال ۲۰۰۱ میلادی به این سو جان باخته و زخمی یا ناچار به فرار از سرزمین خود شده‌اند. در واقع نیروهای آمریکا در افغانستان اصول اساسی حقوق بشر را آشکارا زیر پا گذاشته‌اند. در طول حضور نظامی شانزده ساله آمریکا در افغانستان، غیرنظامیان بارها هدف حملات هوایی کورکورانه و عملیات جستجوی شبانه منازل قرار گرفته‌اند. این حملات خشم و انزجار مردم را برانگیخته است.^۳

^۱ اسپوتنیک ۹۸/۰۳/۱۰

^۲ دیپلماسی ایرانی ۹۶/۰۹/۲۰

^۳ خبرگزاری آنا تولی ۹۶/۱۱/۱۲

* سه: کشتار غیر نظامیان در سیسیل ایتالیا

این اقدام ضد بشری که به «کشتار کانیکاتی» معروف است: توسط نیروهای ارتش آمریکا و پس از اشغال سیسیل انجام شد که در نتیجه آن، ارتش آمریکا هشت غیرنظامی ایتالیایی را به قتل رساند.

* چهار: کشتار غیر نظامیان در ویتنام

این کشتار به «کشتار می‌لای» معروف است. در تاریخ ۱۶ مارس ۱۹۶۸، ارتش آمریکا ۳۴۷ تا ۵۰۴ شهروند غیرنظامی جمهوری ویتنام جنوبی را به قتل رساند اما گفته می‌شود آمار واقعی خیلی بیشتر است. اکثر قربانیان غیرنظامیان زن و کودک بودند. قبل از قتل، برخی از قربانیان مورد تجاوز، شکنجه و قطع اعضا نیز قرار گرفته بودند. برخی از اجساد نیز در جریان کشتار توسط سربازان قطعه‌قطعه شده بودند.

* پنج: کشتار غیر نظامیان در کره

این اقدام ضد بشری ارتش آمریکا به کشتار «نوگون ری» (کشتار غیرنظامیان کره جنوبی در طول جنگ کره) معروف است که طی آن ۳۰۰ شهروند توسط نیروهای ارتش آمریکا و بین ۲۶ تا ۲۹ ژوئیه ۱۹۵۰ در روستای نوگون ری کشته شدند.

* کشتار اسیران جنگی

*** یک: کشتار شینونه:** در روز اول ژانویه ۱۹۴۵ (روز سال نو) سربازان آمریکایی بیش از شصت اسیر جنگی آلمانی (وافن‌اس‌اس) را در نزدیکی روستای شینونه در بلژیک قتل عام کردند. مجریان این قتل عام هیچ گاه توسط دولت آمریکا محاکمه نشدند. اما کارنامه حقوق بشری آمریکا در جنگ دوم جهانی به این ختم نمی‌شود. یک محقق به نام «ریچارد ویگرز» آمریکا را متهم کرده که نیروهایش در آلمان به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم باعث نرسیدن غذای کافی به اسرای جنگی آلمانی و همچنین غیرنظامیان حاضر در منطقه تحت تسلط خود شده که این باعث کشته شدن هزاران آلمانی بر اثر گرسنگی شد.

*** دو: کشتار داخائو:** نیروهای آمریکایی تمام آلمانی‌های عضو وافن‌اس‌اس را که در داخائو در سال ۱۹۴۵ به اسارت گرفته بودند از دم تیرباران کردند.

*** کشتار بیسکاری:** نیروهای لشکر ۴۵ پیاده نیروی زمینی ارتش آمریکا، ۷۵ اسیر جنگی ایتالیایی را قتل عام کردند.

* شکنجه و آزار اسیران جنگی

* یک: شکنجه و آزار زندانیان در ابوغریب

نام زندان «ابوغریب»؛ «مرگ» را تداعی می‌کند. این زندان که در غرب بغداد پایتخت عراق واقع است توسط آمریکایی‌ها اداره می‌شد و در آن با مرگبارترین شکنجه‌ها از زندانیان پذیرایی می‌شد. شدت شکنجه زندانیان ابوغریب به حدی بود که هر از چندی که اسنادی از آن در رسانه‌های غربی انتشار می‌یافت به مثابه زلزله‌ای جوامع غربی را تکان می‌داد و خود غربی‌ها را از اوج بی‌رحمی و شقاوت افسران آمریکایی انگشت به دهان می‌کرد. جنایات صورت گرفته توسط آمریکایی‌ها در زندان ابوغریب به قدری شنیع و فجیع است که شاید پرداختن به همه آن جنایات و مواردی که زندانیان آزاد شده از این زندان روایت کرده‌اند، به لحاظ اصول اخلاقی قابلیت پرداخت و انتشار نداشته باشد.

«لیندی اینگلند» سرجوخه آمریکایی که جزو ماموران و شکنجه‌گران ابوغریب بود و در یکی از تصاویر منتشره از فاجعه ابوغریب، در حال کشیدن یک زندانی بر روی زمین با طناب است، بعدها طی مصاحبه‌ای اعلام کرد که «به ما گفته شده بود وضعیت را برای زندانیان ابوغریب به صورت جهنم درآوریم تا آن‌ها هنگام بازجویی اعتراف کنند». در سال ۲۰۰۴، مجموعه‌ای از تصاویر شکنجه زندانبانان آمریکایی زندان ابوغریب بغداد، بر روی اینترنت قرار گرفت و به سرعت پخش شد. انتشار این تصاویر به شدت به وجهه سیاسی و حقوق بشری آمریکا در جهان لطمه وارد کرد.

ژنرال «آنتونیو تاگوبا» مسئول تحقیق در پرونده زندان ابوغریب در یکی از گزارش‌هایش می‌نویسد: طی ماه‌های اکتبر تا دسامبر سال ۲۰۰۴ ارتش آمریکا شکنجه‌های جنون‌آمیز و وحشیانه و هولناکی مرتکب شد؛ و یکی از مقامات آمریکایی در تحلیل این شکنجه‌ها و کسانی که دست به آنها زده بودند، گفت که بی‌شک این بربرها و متوحش‌ها (خطاب به نظامیان آمریکایی) زندانیان عراقی را حیواناتی می‌پنداشتند که شایستگی ندارند، با آنها برخوردی انسانی داشت.

روزنامه آمریکایی واشنگتن‌پست ترجمه رسمی انگلیسی سوگندنامه‌های ۱۳ زندانی عراقی را منتشر کرد. برخی از اسامی موجود در این اسناد به خاطر اینکه قربانیان آنها در معرض خشونت جنسی قرار گرفته‌اند، پاک شده‌اند. این شهادت‌ها از ضرب و شتم، رفتارهای تحقیرکننده و خشونت جنسی علیه زندانیان پرده برداشت. روزنامه ساندی تلگراف از وجود تصاویری که انجام تجاوزهای جنسی در زندان ابوغریب عراق را به اثبات می‌رساند، خبر داد.

سرلشکر نیروی زمینی ارتش آمریکا، آنتونی تاگوبا طی گزارشی اعلام کرد که جورج بوش ریاست جمهوری آمریکا، شکنجه را به صورت سیستماتیک در عراق مجاز اعلام کرده‌است و بدین ترتیب مرتکب جنایت جنگی شده است. در ژانویه سال ۲۰۰۶ جانشین رئیس ستاد نیروی زمینی ارتش آمریکا، به تاگوبا اعلام کرد که وی تا ماه ژانویه باید بازنشسته شود. اگر چه هیچ توضیح رسمی برای این دستور داده نشده است ولی خود تاگوبا اعتقاد دارد که این بازنشستگی اجباری به دستور مقامات پنتاگون در تلافی گزارش وی از شکنجه و آزار زندانیان توسط ارتش آمریکا بوده است.

*** دو: شکنجه و آزار زندانیان در بگرام**

بگرام شهری باستانی در استان پروان در کشور افغانستان است که در نزدیکی آن پایگاه نظامی آمریکا به همین نام قرار دارد. این پایگاه بسیار مجهز و پیشرفته بوده و بیش از بیست هکتار وسعت دارد و مشخصه مهم آن، وجود یک زندان مخوف است که تا هفتصد زندانی را در خود جای می‌دهد. شکنجه متهمان در این زندان که امری معمولی برای نیروهای آمریکا می‌باشد، همواره مورد اعتراض مقامات افغانی و نهادهای حقوق بشری بوده است. برخی از زندانیان آزاد شده از بگرام ضمن تأیید شکنجه در این پایگاه، گفته‌اند که زندانیان در این محل، با شیوه‌های گوناگون مانند ریختن آب یخ بر بدن در زمستان و ریختن آب داغ در تابستان، انداختن سگ‌های وحشی به جان افراد، محروم کردن آنان از خواب، تهدید با سلاح و آزارهای جسمی، مورد شکنجه قرار می‌گیرند. در سال ۱۳۹۰ آقای میرکی (Mirkey) استاد دانشگاه آمریکا افشا کرد که پانزده مترجم زندانی که در پایگاه نظامی بگرام آمریکا در شمال کابل، فعالیت می‌کردند، مورد تجاوز نیروهای حاضر در این پایگاه قرار گرفته‌اند. وی در اظهارات خود به یکی از این مترجمان اشاره می‌کند که گفته بود: حدود ۲۵ الی ۳۰ سرباز آمریکایی وارد محل خواب ما شده و به ما تجاوز کردند. زندان بگرام که به "گوانتاناموی افغانستان" معروف است و به عنوان زندان سیاه نیز شناخته می‌شود، یکی از مصادیق نقض حقوق بشر توسط دولت آمریکا می‌باشد. گزارش‌های سازمان دیده بان حقوق بشر درباره وجود شکنجه در زندان بگرام نشان می‌دهد که نظامیان آمریکایی در این زندان از ابزارهای بسیار غیراخلاقی برای شکنجه زندانیان استفاده کرده و برای اعتراف گرفتن بارها در برابر آن‌ها به مقدسات اسلامی توهین کرده‌اند. "فیلیپ سندز"

استاد دانشکده حقوق دانشگاه لندن، در کتابی با عنوان "تیم شکنجه" به روش‌های شکنجه در بگرام اشاره کرده و رژه بردن مردان برهنه جلوی سربازان زن، وادار کردن آن‌ها به پوشیدن لباس‌های زیر زنان و رقصیدن با سایر مردان، مجبور کردن آن‌ها به تماشای فیلم‌های هرزه، غرق مصنوعی و تهدید به تجاوز به بستگان را از روش‌های رایج شکنجه در زندان بگرام توسط آمریکایی‌ها می‌داند. کارهایی سخیف نظیر ادرار کردن نیروی‌های نظامی آمریکایی روی جنازه قربانیان افغانی یا بریدن سر و انگشتان جنازه‌های افغانی نیز از این دست است. این روش‌ها در حالی مورداستفاده قرار می‌گرفت که طبق موازین بین‌المللی خشونت جنسی جزو جرائم جنگی قلمداد می‌شود.^۱

*** سه : شکنجه و آزار زندانیان در گوانتانامو**

یکی از مظاهر جنایت‌ورزی رژیم آمریکا در نقض حقوق بشر، زندان گوانتانامو است که در جنوب شرقی کوبا واقع است. کارنامه رژیم آمریکا سیاه‌های است از جنایت علیه بشریت.

زندان گوانتانامو چه کسانی هستند؟

زندان گوانتانامو پس از حمله آمریکا به افغانستان و اشغال این کشور در سال ۲۰۰۱ ایجاد شد و به مکانی برای بازداشت و شکنجه افرادی تبدیل شد که در نقاط مختلف جهان به ظن ارتباط با اقدامات تروریستی و تروریست‌ها دستگیر می‌شوند.

حقایق تکان دهنده از جهنم زندانیان سیاسی در آمریکا

البته گروه دیگری هم هستند که در بازداشتگاه گوانتانامو تحت غیرانسانی‌ترین شکنجه‌ها قرار گرفته‌اند؛ آن‌ها کسانی هستند که در مقابل اقدامات تروریستی آمریکا و دست‌نشانده‌هایش، مقابله و مقاومت کرده‌اند. اما فارغ از اینکه زندانیان شکنجه‌گاه گوانتانامو را چه گروهی از افراد تشکیل می‌دهند، آنچه اهمیت دارد، اقداماتی است که آمریکایی‌ها در این شکنجه‌گاه در قبال زندانیان انجام می‌دهند؛ اقداماتی که شاید از حیث توحش در تاریخ بشر بی‌سابقه باشد. نکته قابل تامل در مورد شکنجه‌گاه گوانتانامو آن است که خود آمریکایی‌ها هم اذعان دارند که در این شکنجه‌گاه، هیچ قانونی ناظر بر حقوق زندانیان و بازداشت‌شدگان وجود ندارد. در واقع آمریکایی‌ها به این بهانه که زندانیان شکنجه‌گاه گوانتانامو، اشخاص «غیرنظامی» و «غیرآمریکایی» و یا «دستگیر شده در خارج از خاک آمریکا» هستند، آن‌ها را از شمول اسیران جنگی و متهمان آمریکایی، مستثنی می‌دانند و بر این اساس مجوز انجام هرگونه اقدام جنایتکارانه و شنیع در قبال آن‌ها را با عنوان «سربازان دشمن» برای نیروهای خود صادر می‌کنند.

باراک اوباما، رئیس‌جمهور سابق آمریکا در تاریخ ۲۲ ژانویه ۲۰۰۹، در دومین روز ورودش به کاخ سفید، با گرفتن ژست تغییر و با توجه به بدنامی مفرط شکنجه‌گاه گوانتانامو، فرمان تعطیل شدن این شکنجه‌گاه و همچنین سایر شکنجه‌گاه‌های مخفی سازمان سیا را صادر کرد، اما تا سال‌ها بعد از آن (یعنی تا ۹ سال بعد از آن تاریخ) این شکنجه‌گاه مخوف دایر بود. در همان مقطع «گرک کریگ» مشاور حقوقی کاخ سفید درخواست استعفا از سمت خود را کرد چرا که معتقد بود اساساً تعطیل کردن زندان گوانتانامو یک امر غیرممکن است و شعار اوباما در این رابطه صرفاً جنبه‌ای تبلیغاتی داشته است. تا اینکه دونالد ترامپ پس از ورود به کاخ سفید با امضای فعال بودن آن را تمدید نمود. ترامپ صریحاً اعلام کرده که قصد تعطیل کردن شکنجه‌گاه مخوف گوانتانامو را ندارد.

^۱ خبرآنلاین ۹۷/۰۳/۲۸

اما شهرت گوانتانامو فقط یک دلیل دارد و آن هم عبارت است از انجام غیرانسانی‌ترین نوع شکنجه‌ها در این بازداشتگاه مخوف؛ از «آزارهای بدنی» و «خشونت جنسی» تا «غرق مصنوعی» و «اعدام‌های ساختگی» و «ممنوعیت از خواب» و «شوک‌های الکتریکی» و ...

در ژوئن ۲۰۱۵ روزنامه آمریکایی «نیویورک تایمز» گزارشی از وضعیت یکی از زندانیان آزادشده از شکنجه‌گاه گوانتانامو منتشر کرد؛ فردی به نام «مجید خان» که بازجویان گوانتانامو دو مرتبه او را در معرض غرق مصنوعی قرار داده بودند. در این روش روی صورت فرد زندانی که ثابت نگاه داشته شده، آب ریخته می‌شود تا در وی احساس غرق‌شدگی ایجاد شود.

◀ شکنجه‌های روحی در گوانتانامو

به گفته «معظم بیگ» - یکی از زندانیان زندان گوانتانامو - او حدود سه سال را در یک سلول انفرادی گوانتانامو در متراژ ۲ متر که پنجره هم نداشت، سپری کرد. او در این مدت هیچ ارتباطی با هیچ یک از اعضای خانواده‌اش نداشت و حتی نمی‌دانست که محکوم شده یا خیر؟

«معظم بیگ» در مصاحبه‌اش پیرامون شکنجه‌های رایج در گوانتانامو گفت که «تمامی زندانیان زندان گوانتانامو به نوعی مورد تجاوز یا شکنجه قرار گرفته‌اند. زمانی که مرا به این زندان بردند، بدترین نوع شکنجه را متحمل شدم. در گوانتانامو از همان ابتدای ورود، زندانیان را برهنه کرده و کاملاً آن‌ها را بازرسی می‌کنند؛ موهای سر زندانیان را می‌تراشند و آن‌ها را مورد ضرب و شتم قرار می‌دهند؛ بنابراین همه در این زندان مورد آزار و شکنجه قرار گرفته‌اند؛ البته شکنجه‌های روحی رایج در گوانتانامو از هر چیز دیگری کشنده‌تر است».

◀ **مقام معظم رهبری در بیاناتی با برشمردن موارد نقض حقوق بشر و جنایت علیه بشریت توسط رژیم آمریکا، به موضوع شکنجه‌گاه گوانتانامو نیز اشاره کردند و گفتند:**

◀ «چند مسئله‌ی حقوق بشری در مورد آمریکا وجود دارد که سازمان ملل جداً باید این‌ها را دنبال کند. این پرونده‌ها حل نشده است، تمام نشده است، نیمه‌کاره مانده است که بعضی‌ها اصلاً از اوّل هم دنبال نشده... مسئله‌ی دوّم مسئله‌ی زندان گوانتانامو است؛ خب زندان گوانتانامو در مقابل چشم دنیا است؛ چرا آمریکایی‌ها افرادی را گرفتند و چند سال در اینجا بدون محاکمه در سخت‌ترین شرایط نگه داشتند؟ یکی از علل پیروزی او‌باما این بود که در تبلیغات انتخاباتی‌اش وعده کرد که زندان گوانتانامو را تعطیل خواهد کرد و نکرد! هشت سال در رأس کار بود و این زندان باقی ماند، الان هم هست. اگر الان هم به‌فرض این زندان تعطیل بشود، سابقه‌ی این زندان و جنایاتی که در این زندان انجام گرفته، باید دنبال بشود؛ سازمان ملل باید این پرونده را دنبال کند. کسانی را -عمدتاً از افغانستان و از بعضی جاهای دیگر- بگیرند، بیاورند، ببرند آنجا در آن شرایط سخت نگه دارند، با دست‌بند، پابند، چشم‌بند، با وضع تغذیه‌ی بسیار نامناسب و وضع زیستی بسیار بد این‌ها را چند سال نگه دارند. این‌ها شوخی است؟ این را باید سازمان ملل حتماً دنبال کند»^۱.

۳/ مستندات حقوقی

الف / مستندات حقوقی ممنوعیت اقدامات ضد بشری در جنگ

^۱ خبرگزاری میزان ۹۷/۰۳/۰۷

کنفرانس ۱۹۰۷ لاهه در مورد حقوق جنگ و منع کاربرد سم و سلاح‌های سمی در جنگ

ماده ۲۳ این کنفرانس نیز مقرر می‌دارد:

براساس ممنوعیت مندرج در سایر کنوانسیون‌ها، اعمال زیر ممنوع اعلام می‌شود.

– به کارگیری سم یا سلاح‌های سمی در جنگ

– به کارگیری گلوله، نارنجک و یا خمپاره و سایر موادی که موجب آزار غیر ضروری می‌گردد.

توسعه و گسترش این ممنوعیت خاص در اعلامیه دوم کنفرانس صلح ۱۸۹۹ لاهه آن را به عنوان یک اصل حقوق بین الملل عرفی بیشتر مورد تاکید قرار داد و در نتیجه تمامی کشورها حتی آن دسته از دولت‌ها که در این کنفرانس شرکت نداشتند و یا این اعلامیه را امضا نکردند ملزم به رعایت و اجرای آن گردیدند، لیکن این ضوابط و مقررات و کنفرانس‌ها نتوانست مانع از به کارگیری این سلاح‌ها در جریان جنگ جهانی اول گردد.^۱

ب/ مستندات حقوقی حمایت از افراد در جنگ

پس از به پایان جنگ دوم جهانی کنفرانسی در ژنو برگزار شد که حاصل آن کنوانسیون چهارم ۱۹۴۹ ژنو است. دولت وقت ایران در تاریخ ۸ دسامبر ۱۹۴۹ این کنوانسیون را امضا کرد و در تاریخ ۲۰ فوریه ۱۹۵۷ به تصویب مجلس وقت رسید. این کنفرانس درباره گسترش مفاد کنوانسیون‌های پیشین مفاد زیر را تصویب کرد که یکی از اصلی‌ترین منابع حقوق بشر و به ویژه حقوق در جنگ است. این قواعد با ایجاد محدودیت در جنگ افزارهای مورد استفاده در جنگ حفاظت از افراد در جنگ را سرلوحه خود قرار داده است که برخی از مهمترین مفاد آن به قرار زیر است:

جمع‌آوری و رساندن خدمات پزشکی به سربازان و بیماران و زخمی‌ها در جبهه جنگ در خشکی

جمع‌آوری و رساندن خدمات پزشکی به سربازان و بیماران جبهه در آب (نیروی دریایی) اسیران جنگی

رساندن کمک‌های پزشکی به غیرنظامیان و بر پا داشتن پرچم صلیب سرخ بالای ساختمان تمام بیمارستان‌ها یا بیمارستان‌های صحرایی به معنی حفاظت و هدف قرار نگرفتن این مرکزهای پزشکی

۱۹۷۷ پروتکل الحاقی بر کنوانسیون که در آن قواعد زیر تصویب شد که برای ارزیابی فرماندهان و فرمانبرداران در جنگ که این سه

اصل را نادیده می‌گیرند می‌باشد:

ابزار جنگی محدود می‌شود.

حمله به افراد غیرنظامی ممنوع می‌شود.^۲

^۱ کنفرانس صلح لاهه ۱۹۰۷

^۲ کنوانسیون ژنو ۱۹۴۹

□ سخن آخر:

بشر در سده اخیر به ویژه پس از جنگ‌های جهانی به این نتیجه رسیده که برای زیست توأم با مدارا و آرامش در کره خاکی باید از اقدامات خودسرانه و افراطی خود بکاهد. نتیجه عملی این فکر تاسیس و ابداع حقوق بین الملل است و همانا کاربردی-ترین موازین حقوق بین الملل در این راستا، اصول حقوق بشر است. دولت‌هایی که این اصول مسلم را به بهانه‌های مختلف نقض می‌کنند بی‌شک مرتکب جنایات جنگی می‌شوند. با استناد به مدارک متقن متعدد بدون تردید دولت آمریکا یکی از بزرگ‌ترین جنایتکاران جنگی و بین‌المللی است. عملکرد دولت آمریکا در خلال جنگ جهانی دوم، در جنگ عراق، افغانستان و سوریه به روشنی جنایتکار بودن دولت آمریکا را اثبات می‌کند. اما واقعیت این است که حقوق بشر هم قربانی لابی‌گری آمریکا است.

□ منابع:

۹۸/۰۳/۱۰

اسپوتنیک

۹۲/۰۶/۱۷

باشگاه خبرنگاران جوان

۹۲/۰۶/۱۷

باشگاه خبرنگاران جوان

۹۰/۰۶/۳۰

پایگاه اینترنتی مشرق

۹۵/۰۵/۳۱

خبرگزاری فارس

۹۶/۱۱/۱۲

خبرگزاری آناتولی

۹۷/۰۳/۲۸

خبرآنلاین

۹۷/۰۳/۰۷

خبرگزاری میزان

۹۶/۰۹/۲۰

دیپلماسی ایرانی

۹۰/۰۹/۰۹

روزنامه رسالت

کنفرانس لاهه ۱۹۰۷

کنواسیون ژنو ۱۹۴۹